

Zdelovská drbna

červen 2010

**v tomto čísle
najdete:**

**zprávy z Obecního úřadu
str.2**

z obecní kroniky str.3

trocha historie str.4,5,6

pamětní kniha SDH str.7

radý mistr kuchaře str.10

test pro chytré hlavy str.11

**z paměti naší babičky
str.12**

**divadelní spolek Jirásek
str.13**

**zdravotní poradna str.
14,15**

Zdelovský fotbal str. 16,17

**mistrovství Zdelova v kulič-
kách str. 20,21**

foto - Medvěd

2.4.2010

zprávy z OBECNÍHO ÚŘADU

**Výročí
duben 2009**

**Fišerová Jaroslava 74
Hudousek Jiří 75
Provazníková Jaroslava 70**

blahopřejeme

Třasák Jiří 83

Valentová Růžena 78

Zemánek Zdeněk 73

blahopřejeme

**Obecní úřad ve Zdelově
žádá všechny občany
o pomoc při jarním úklidu Zdelova,
který se uskuteční v sobotu 24. dubna od 9:00
Sraz před Obecním úřadem.
Lopaty a hrábě s sebou!!!**

Pamětní kniha obce Zdelova

Životopis kronikáře

Jmenuji se Václav Švandelík a narodil jsem se ve Zdelově v č. p. 78 jako syn chalupníka a koželuha zaměstnaného u fi. Jos. Sejkora v Kostelci nad Orlicí. Při dobré matce vyrostl jsem mezi šesti dětmi s nimiž jsem prošel trojtřídní školu obecnou v Šachově. Vyšedší školu odešel jsem do světa, bych sám se živil a ulehčil svým chudým rodičům. V devatenácti letech vrátil jsem se bych pomohl živiti svoje staré rodiče a zdržel se až do vojny. Odveden jsem byl r. 1912 k bývalému 18 stému pěšímu pluku v Hradci Králové ale vojákoval jsem v Hercegovině ve městě Nevesinji odkud po dvouletém odsloužení hnán jsem byl do světové války, v níž ve zdraví jsem obstál a vrátil se v r. 1919 do svého domova jako desátník, třikráte vyznamenaný za udatnost. V roce 1921 jsem se oženil a usadil se ve své rodné obci, kde svým přičiněním pomohl si k vlastnímu bydlení čp. 22 přičemž vlastním 1 hektar pozemku na kterém hospodařím a poněvadž výnos neodpovídá výživě mojí rodiny musím různými pracemi přivydělávat. Dítky mám dvě, syna Václava a dceru Annu, které s manželkou pečlivě vychovávám. V mladých mojich letech věnoval jsem se hodně humanitě a divadlům, později jsem se přiklonil k činnosti politické, v níž májce vliv hleděl jsem být své obci užitečným. V roce 1928 byl jsem zvolen obecním kronikářem. Funkci tuto přijal jsem jako čestnou a snažím se v ní uspokojiti jak dozorčí orgány tak i každého občana, který počase do této kroniky nahlížeti bude. V roce 1938 pořídil si náš starosta Fr. Komárek první el. osvětlení, které vyrábí pomocí benzinového stroje. Původní snaha byla zeřídit to na vodní sílu u mlýna p. Hirše že bude užívat elektriku i ve mlýně. Jelikož mlynář s názorem nesouhlasil a vodní sílu nepropůjčil, mnozí zde viděli výhodu, želíme že se toto u nás nezdařilo zavésti ač v r. 1930 snažil se o to Východočeský el. svaz. Ze strany zastupitelstva toto bylo zamítnuto, že by to bylo příliš nákladné, proto návrh padl.

-příště budu opisovat z r.1938-

z kroniky obce pro vás připravila – jipla -.

TROŠKA HISTORIE - pokračování

II.

ROK 1943.

Horní konec s triang. věží

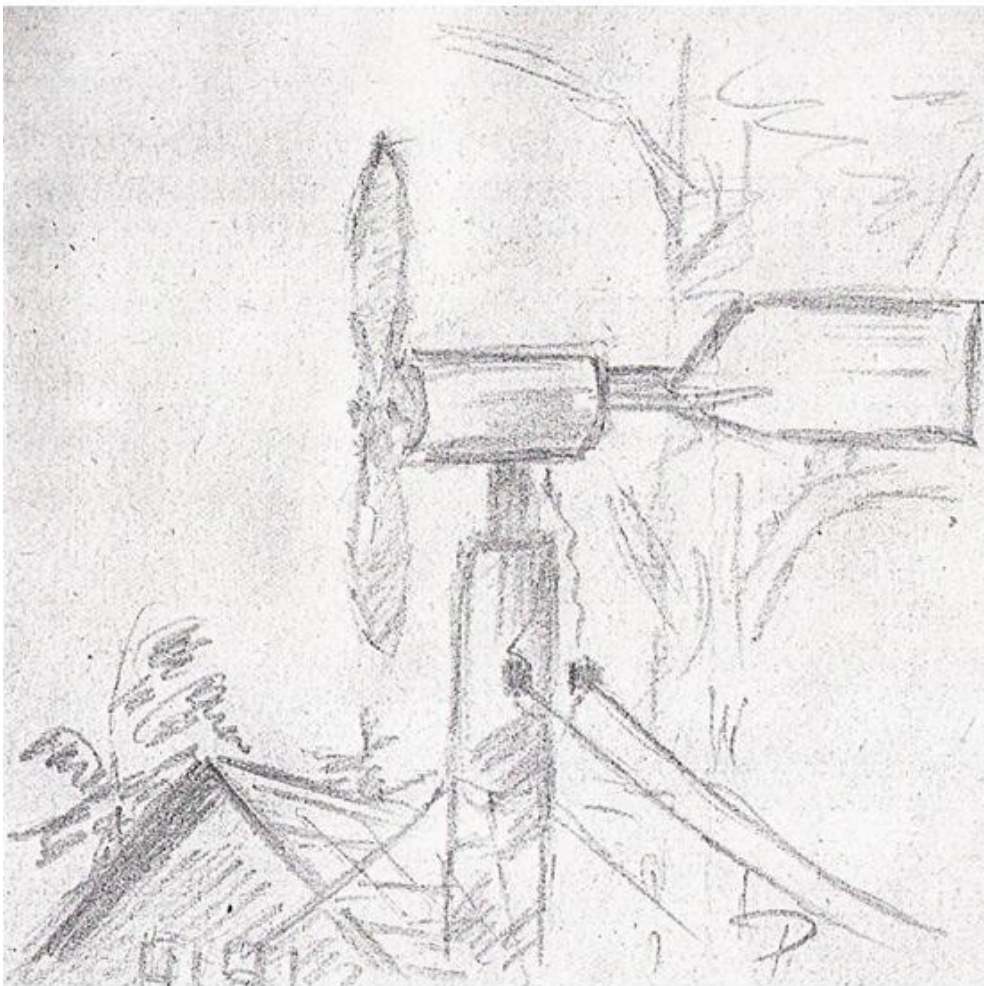
Dnešní Zdelov o 102 domech a 500 obyvatelích měří do délky něco kolem 3 kilometrů, v šíři asi 1,5 km. Uprostřed vesnice v údolí táhnou se luka, bývalé rybníky, protékané několika potůčky a potokem Brodcem. Půda se však stále pamatuje na svůj původ a tráva na lukách je prorostlá ostřicí a rákosím. I pole, která byla v některých místech založena, jsou studená, obilí dozrává mnohem později než na polích okolních. Mimo to rákosí stále rovněž roste a po větších deštích pole jsou pro bahnitou půdu nepřístupná. Ostatní země Zdelova jest kopcovitá a písčitá. Rolníci založili si družstvo pro povážení polí

Na triangu

slínem, jehož jest ve Zdelově rovněž dostatek. Dva kopce vedle sebe mají různé složení půdy. Jeden jest písečný, vyváží se odtud písek na silnice a stavby, druhý jest složen ze samého slínu. Obyvatelstvo živí se ponejvíce zemědělstvím, ač jest mezi obyvateli dosti dělníků, docházejících do závodů vukolních podnikatelů, nebo kácejí v lese stromy. Celkem jest vesnice chudá. Nemá ani vlastní školy, děti musí docházeti do sousedního Šachova, farností patří pod Borohrádek. Pošta i nejbližší nádraží jest rovněž v Borohrádku. V obci jsou dva divadelní spolky, na Horním konci Havlíček, na Dolním Jirásek. Svoji činnost omezují, bohužel, na pouhé schůzování. Na Horním konci jest také obecní knihovna s několika sty svazků knih.

V domácnostech svítí se petrolejovými lampami, ač mnozí občané si zakládají vlastní větrné nebo motorem hnané elektrárničky. Horní konec má vlastně dvě ulice. Jedna jest podél chaloupek stavěných přímo na břehu rybníka, druhá, severněji položená, jest mladšího data a probíhá usedlostmi ponejvíce zemědělskými. Během času malé chaloupky u t.zv. Staré cesty byly rozbouřány a nebo- byly dřevěné, šindelí a došky kryté- vyhořely.

Obyvatelé nové domy stavěli již u silnice, takže Stará cesta, která byla v dřívějších dobách tepnou Horního konce, ač nezanikla úplně, ztrácí na významu. Ze starých staveb zbyly jen nepatrné zbytky. Dvě nebo tři chaloupky v celé vesnici by mohly představovati ráz dřívějších staveb.

pokračování příště...

Pamětní kniha sboru dobrovolných hasičů č.II.

Protokol

sepsaný při členské schůzi sboru dobrovolných hasičů ve Zdelově konané dne 4. března 1933 u bratra Františka Komárka.

Jednání:

- 1.) Čtení protokolu s minulé valné schůze*
- 2.) Vyřízení korespondence*
- 3.) Nutné řízení (ohledně bratra Smrtky)*
- 4.) Zaplacení 7 mi případů úmrtí*
- 5.) Různé*

Schůzi zahájil bratr velitel Karel Hamerský za přítomnosti 17. ti členů. Protokol s minulé valné schůze byl čten a všemi hlasy schválen. Jednatel přednesl upomínky autorského práva a usneseno: Vyrozuměti jich, že sbor nemá k tomu peněžitých prostředků, nemůže tudíž ničeho zaplatit. Též se darovalo na prosbu válečných slepců 5 Kč což všichni schvalují. Bratr velitel podává obsah župní schůze a též naznačil dobrovzdání od našeho sboru pro župního jednatele Boh. Smrtku které podávaly okrsky v župní valné hromadě. Též všichni schvalují. Návrhů nebylo, schůze skončená v 9. hodin večer.

Dodatek!

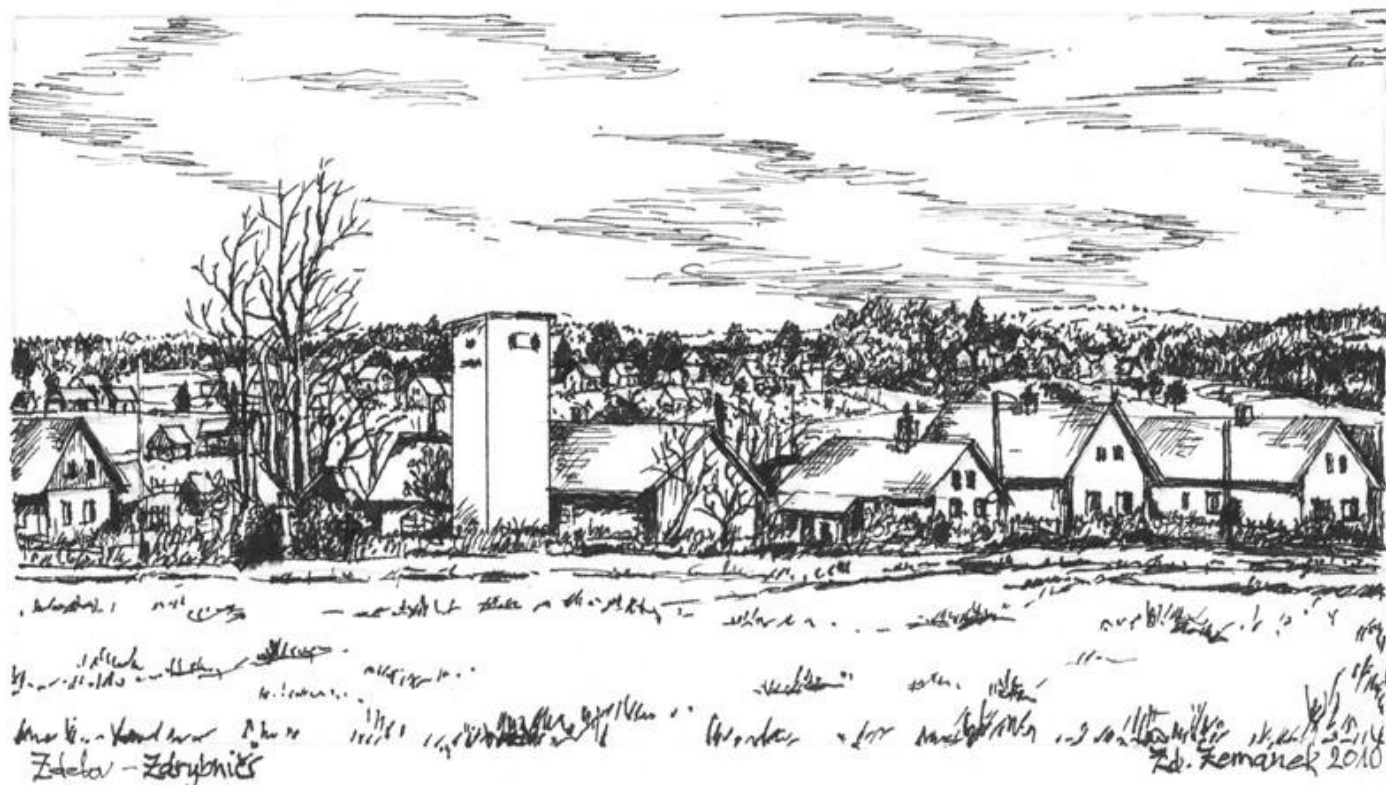
Při svolání hornou ku hasičskému skladišti dne 1/5 1933. Na vyzvání do župní školy na dni 7/5 14/5 21/5 Vyslán byl br. Jos. Čestický. Projednávalo se též o ležišti a usneseno aby br. Hamerský a Hirš cenu dříví projednal.

Jos. Čestický –jednatel

Jan Hirš - starosta

PEROKRESBY

Zdeňka
Zemánka

pohled na Zárubnič od Šachova

pohled na Horní konec z brázy

obecní úřad ve Zdelově

zve všechny občany na

PRVOMÁJOVOU VÝSTAVU

*kteřá se uskuteční dne 1. května 2010
v místním pohostinství.*

*Výstava bude přístupná veřejnosti
od 10:00 hod. dopoledne do 18:00 hod. odpoledne*

*Vystavovány budou např. obrazy,
trofeje a jiná díla našich spoluobčanů.*

*Vstupné je zdarma a pro návštěvníky
bude připraveno pohoštění
na rožni.*

Linecká velikonoční vejce

Ingredience: Těsto: 310 g hladké mouky, 210 g másla, 100 g práškového cukru, 1 vejce, citronová kůra

Náplň: piškoty, práškový cukr, vanilkový cukr, máslo, rum, džem

Poleva: čokoláda na vaření, ztužený tuk, práškový cukr, barevný máček

Postup přípravy: Z ingrediencí připravíme linecké těsto, které natlačíme do velkých lžic jako do fomiček. Dáme na plech a podložíme tak, aby ležely rovně. V mímě troubě upečeme. Vychladlé spojíme náplní tak, že nameleme piškoty, smícháme s přiměřeným množstvím cukru, vanilkovým cukrem, máslem a dochutíme rumem. Dovnitř každého vajíčka vložíme kousek džemu. Hotové cukroví natřeme polevou a posypeme cukrovým barevným máčkem, nebo jinak dozdobíme.

Plněná velikonoční vajíčka

Ingredience: 300 g hladké mouky, 200 g rostlinného tuku, 75 g cukru moučky, 2 polévkové lžíce smetany, 1 žloutek, špetka soli

Na náplň: 2 balíčky instantního čokoládového krému, 150 ml mléka, 6 lžic rumu, 100 g másla, 100 g rozinek, 1 bílek, 40 g strouhaného kokosu

Postup přípravy: Z uvedených přísad vypracujeme těsto a necháme je chvíli v chladu odpočinout. Těsto rozválíme a opatrně jím potáhneme zadní strany velkých polévkových lžic. Pečeme je ve vyhřáté troubě asi 15 minut. Pak je opatrně sklepneme a necháme vychladnout. Připravíme si instantní krém. Z dvou balíčků instantního krému, mléka a másla pokojové teploty vymícháme hladkou krémovou hmotu. Ochutíme ji rumem, přimícháme rozinky a kokos. Touto náplní slepujeme vždy dvě poloviny vajec. Polijeme je čokoládovou polevou a ozdobíme bílkem podle vlastní fantazie.

TEST

pro chytré pro chytře hlavy

1. Z čeho pochází název obcí Lhota?

- a) obyvatelé Lhoty museli zaplatit do určité doby daně z pole a lesa
- b) za vykácení lesa a proměnu v pole obyvatelé Lhoty nemuseli po určitou dobu platit poplatky
- c) obyvatelé Lhoty si mohli v neděli lehnout

2. Kde najdeme u Zdelova „Svobodovu louku“ ?

- a) vpravo u cesty do Kostelce uprostřed lesa
- b) v bývalém obecním pískníku
- c) vlevo od cesty do Šachova v lese pod kopcem

3. Ve kterém roce byl ve Zdelově vysušen Horní rybník ?

- a) 1876
- b) 1898
- c) 1902

4. Které obci patří tento znak ?

- a) Holice
- b) Albrechtice nad Orlicí
- c) Týniště nad Orlicí

5. duben je označován jako měsíc?

- a) čarodějnic
- b) bezpečnosti
- c) včelařů

6. Jak se říká strouze v Zárybníci kterou tekl potok Brodec původně do Tiché orlice?

- a) Matějкова strouha
- b) Chaloupkova strouha
- c) Šimonova strouha

7. Ve kterém století byla ve Zdelově zrušena poslední kolomazná pec?

- a) v 18 století
- b) v 19 století
- c) ve 20 století

8. Jakou přezdívku měli kolomazníci ?

- a) pecáci
- b) kamnáři
- c) mazáci

9. Jak se jmenoval ve Zdelově pískník v místech dnešní chatové osady?

- a) Markův pískník
- b) Bednaříkův pískník
- c) Bartošův pískník

10. Podle pověsti dostala osada Světlá název ?

- a) podle světlého písku který je všude v okolí
- b) podle pochoďní které se zapalovaly na ostrohu mezi orlicemi při povodních
- c) podle světýlek které se v těch místech objevovali (bludičky)

Z pamětí naší babičky *Jak to bylo se zvířaty*

Já jsem se narodila v roce 1924. Od mládí se nepamatuji, že někde v okolí by byl útulek pro psy, nebo kočky. V Bohorádku na Bělidle bylo několik rodin, které měly zvláštní povolání. Muži chodili po okolních vesnicích, a když byl někde zatoulaný pes a nebo když se chtěl někdo psa zbavit, tak to zařídili. Psa zabili, kůži vydělali a z ní nařezali řemínky. Řemínky byly něco přes metr dlouhé a na nich bylo asi pět uzlíků. K řemínku se připevnil barevný střepeček a prodával se k bičům. Každý, kdo jezdil s dobytkem měl bič. Byla to většinou dřevěná násada která měla na konci připevněn řemínek. Málokdo používal bič, aby tahouny švihal. Většinou jen bičem praskal, což každý neuměl, ale zvířata tomu rozuměla. Také se říkávalo, že na Bělidle psí maso jedli, ale to nemohu tvrdit. Vím jen, že když někdo měl nemocné průdušky, nebo ho trápil kašel, tak si na Bělidle kupoval psí sádlo, což nebyla laciná záležitost. Asi v roce 1938 se vyskytla u krav kulhavka a slintavka. Všichni lidé měli nařizeno čistit chlévy a před dveře do stájí sypat vápno jako dezinfekci. Přes veškerou opatrnost a péči veterináře, několik krav ve Zdelově uhynulo, což byla pro majitele velká pohroma. Když k tomuto došlo, oznámilo se to na Bělidla, přijeli muži s vozem, uhynulé zvíře se posypalo vápnem a oni ho odvezli na takzvaný mršník. Bylo to místo u Kostelce, na levé straně, když se vycházelo z lesa. Tam se mršiny zakopávaly. Nevím, kolik tenkrát taková kráva stála, ale vím že tatínek vychoval velkou jalovici, tu pak prodal a za peníze mi koupil ponořovací šicí stroj značky Lada, který mi dobře sloužil celý život a mám ho dodnes.

příspěvek napsala paní Miloslava Dostálová

Protokol

ze schůze divadelního a zábavního spolku ve Zdelově "JIRÁSEK"

Protokol = 20

Protokol sepsaný z vyborový schůze , která se konala dne 17. prosince 1928 o 7 hodině večer v hostinci u Komárku ve Zdelově za přítomnosti 10 ti výborů. Schuzi zahajil místo-
předseda Provazník Josef a na programu uvedl následující body:

Program:

1. Čtení protokolu s poslední schůze
2. Volba zábavního komitě při divadle
3. Pojednání o Sylvestru a plesu.
4. Volné návrhy a dotazy.

1) Protokol byl přečten jednatelem spolku jemž byl přijat a schválen.

2) Do zábavního komitě zvolení byletáři Herclík František, Hlaváček Adolf, Provazník Josef a Hlaváček Ladislav.

3) Dále bylo navrhnu to by se sehrál Sylvestrovský večírek jemž byl přijat a schválen. Jeli-
kož se hrálo divadlo a Sylvestrovský večírek, tak se ples odkládá na 2 schůzi.

4) Funkce a návrhy byli jednohlasně přijaty a schůze skončená 9 hodin večer.

Hlaváček Adolf

t. č. jednatel

t. č. předseda

Hloušek František

(zdroj- kronika divadelního spolku "Jirásek", kterou poskytl pan Petr Hlaváček z
Bučku)

poznámka : kroniku spolku "Jirásek" opisuji přesně bez jakýchkoli úprav ,včetně všech
chyb a tehdejší výslovnosti.

ZDRAVOTNÍ PORADNA

ZÁNĚTY STŘEDNÍHO UCHA A JEJICH KOMPLIKACE

Zánět středního ucha zažilo mnoho lidí obzvláště v dětském věku. Objevuje se nejčastěji u dětí mezi 6 měsíci a třemi roky, vyskytuje se častěji u chlapců. Většinou jde o komplikaci rýmy či jiného virového zánětu horních cest dýchacích.

Příčiny-přemnožení bakterií (často streptokokového původu-pneumokok), dostanou se do středouší přes Eustachovu trubici

Příčiny-rýma, nachlazení, větší náchylnost mají děti krmené umělou výživou než děti kojené, zvětšená nosní mandle-tě bych věnovala samostatnou kapitolu v některém z dalších vydání

Příznaky-klasická infekce začíná náhle z plného zdraví nebo ji předchází neurčité infekce horních cest dýchacích (horečka, kašel, bolest v krku, někdy mají průjem)
-hlavním projevem je ale nepříjemná bolest ucha, malé děti pláčou a mnou si ouško, neustále si na něj sahají nebo lehají, jsou nepokojné, trpí nechutenstvím, starší děti si stěžují na silnou bolest ucha
-bývá přítomná horečka s celkovou schváceností
-starší děti si stěžují na zhoršení sluchu na postiženém uchu
-lékař při vyšetření vidí, že se středoušní dutina plní hnisem a bubínek je proto vyklenutý směrem ven

Komplikace:

- 1/protržení bubínku-bubínek nevydrží tlak ve středouší, hnis vyteče z ucha ven a nepříjemná bolest ustane
- 2/rozšíření infekce do dutinek lebeční kosti

Léčba:

- **nutno vyhledat lékaře**, potvrdí-li se hnisavý zánět středního ucha je nutno předepsat antibiotika
- podávat léky proti bolesti (analgetika)
- chirurgické řešení zánětu, provádí se paracentéza-propíchnutí bubínku, bubínek se opatrně propíchne tenkou jehlou a hnis se ze středoušní dutiny odsaje

Doporučení:

- při zánětu ucho chráníme před průvanem, *bolest v uchu zmírňujeme teplými obklady*
- důležité je odsávat dětem hlen z nosu, potom nakapat nosní kapky
- při výtoku z ucha je důležité *udržovat ucho čisté*, pravidelně odstraňovat ze zvukovodu hnis smotkem vaty
- v nabídkách lékáren mě zaujal Vonný olej HERMÁNEK MODRÝ(1ml-ale cenově je dražší 188Kč)má však účinky protizánětlivé, analgetické /proti bolesti/, uvolňuje svalové křeče,podle mého silná česneková polévka nám proti zánětu poslouží stejně dobře a ještě si pochutnáme

Zajímavosti:“Má dudlík vliv na zánět středního ucha?”

- ve studii,která byla v roce 2007 provedena ve Finsku vědci zjistili,že používání dudlíku může mít vliv na zvýšený výskyt zánětu,užívání dudlíku sice pomáhá dítě zklidnit,ale má i jiné negativní účinky(při dlouhodobém užívání byl prokázán častější výskyt kandidózy dutiny ústní,dýchacích a střevních infekcí a poruch skusu,proto se doporučuje podávání dudlíku dětem po 1 roce jen krátce a ve 2 letech už vůbec NE

Pro Zdelovskou drbnu připravila – hlousmir-

FOTBAL

Sokol Zdelov - Sokol Kostecká Lhota "A" 1:2 (0:1).

Zdelov hrál fotbal, ale body si nakonec odvezla Lhota! I takový je fotbal!

Neproměňování šancí nás připravilo o další body. Po kolikáté už?

Průběh zápasu

První příležitost si vytvořili hosté, jejich útočník však na penaltě zaváhal a o gólovou šanci přišel. Postupně se hra přestěhovala na polovinu Lhoty a domácí Zdelov si vytvořil pár slibných brankových situací, z nichž však gól nedal.. Ten pak po rohu vstřelila Lhota. Míč prolétl malým vápnem a z bezprostřední vzdálenosti jej hosté dopravili do naší sítě. I nadále Zdelov hrál svoji hru, Lhota úporně a úspěšně bránila.

Hned na začátku druhé půle Zdelov vyrovnal. Po rohu nakrátko, zacentroval David Komárek přesně na hlavu Zdeňka Sehnala, pro kterého už nebyl problém vyrovnat, i když míč netrefil přesně. Tlak na branku hostů ještě zesílil, ale domácí "umřeli" na koncovku. Lhota vyrážela do sporadických brejků, z nichž nakonec vstřelila v cca 85. minutě vítězný gól.

Hodnocení:

Nehráli jsme špatný fotbal, totálně jsme však zklamali v koncovce. V závěru byla naše hra už hodně křečovitá. Výkon žádného z našich hráčů nelze vyzdvihnout nad výkony ostatních, které byly spíše průměrné.

Rozhodčí - Mucha, Hradský, Morávek

Diváků 110

ŽK: 3:2

ČK: 0

góly - Sehnal (ZDE)

- p í t r s -

ROZPIS ZÁPASŮ TJ SOKOL ZDELOV

jaro 2010

27.3.2010 15:00 Zdelov : Lípa A	14. kolo
10.4.2010 16:30 Zdelov : Kostelecká Lhota A	16. kolo
14.4.2010 17:30 Zdelov : 1. FC Rokytnice	15. kolo
18.4.2010 17:00 Petrovice : Zdelov	17. kolo
24.4.2010 17:00 Zdelov : Rychnov n.K. B	18. kolo
1.5.2010 17:00 Solnice : Zdelov	19. kolo
8.5.2010 17:00 Zdelov : Žďár n.O.	20. kolo
12.5.2010 17:30 Dobré A : Zdelov	26. kolo
15.5.2010 17:00 Zdelov : Deštné	21. kolo
23.5.2010 17:00 Borohrádek : Zdelov	22. kolo
29.5.2010 17:00 Zdelov : Černíkovice B	23. kolo
5.6.2010 17:00 Dobruška B : Zdelov	24. kolo
12.6.2010 17:00 Zdelov : Voděradý A	25. kolo

Vykácení hráze Horního rybníka

Dovolujeme si tímto pozvat všechny
čarodějnice, bosorky, plivníky, hejkalý a ostatní verbez...
na tradiční

ČARODĚJNICKÝ LETECKÝ REJ

který se bude konat v pátek 30 dubna 2010
od 19 hodin u místního fotbalového stadionu

občerstvení pro veškerou chásku
je připraveno!!!

**SPOLEČENSKÉ A SPORTOVNÍ SDRUŽENÍ
KOZINEC**

pořádá pro všechny občany Zdelova a okolí

1. OTEVŘENÉ MISTROVSTVÍ ZDELOVA V CVRINKÁNÍ KULIČEK

**kdy: v sobotu 17. dubna 2010
od 14:00 hodin**

kde: u fotbalového hřiště

**kdo: všichni bez rozdílu věku,
pohlaví, národnosti a víry,
kteří mají chuť
si užít dobré zábavy.**

**kategorie: 1-10 let - děti
11-15 let - dorost
16-100 let - dospělí**

**Děti a dorost startovné zdarma!
Dospělí startovné 10 Kč**

**Občerstvení pro závodníky,
diváky a fanoušky
je zajištěno!!!**

Pravidla kuliček

1. Hrají vždy 2 hráči proti sobě. Kuličky mají barevně odlišeny. Cílem hry je dostat jako první všechny kuličky své barvy do důlku.

2. Nejdřív každý hodí jednu kuličku od čáry hodu k důlku (rozhoz k důlku). Kdo je blíž, rozhodne, kdo začne v první hře.

3. První hází všechny své kuličky (po jedné nebo i více najednou) z čáry hodu k důlku a snaží se jej zasáhnout. Pak udělá to samé jeho soupeř.

4. V další části hry se pokračuje cvrnkáním. Každý cvrnká jen do svých kuliček, hráči se střídají po jednom cvrnku bez ohledu na to, jestli kulička skončila v důlku.

5. Správný cvrnk je definován jako pohyb pouze jednoho prstu, přičemž se smíte dotknout jen své (jedné) kuličky. Ta pak může zasáhnout jakoukoliv jinou, i soupeřovu.

6. Kdo má první všechny své kuličky v důlku, vyhrává hru. Zápas se většinou hraje na 2 - 3 vítězné hry.

7. Čára hodu je vzdálena od středu důlku 7,5 m, důlek má průměr 10 cm.

Fauna a flóra kolem nás

Srnec obecný - *Capreolus capreolus*

Tento sudokopytník má v létě krásnou rezavě hnědou srst. V zimě je šedohnědá. Samec má na hlavě asi 30 cm dlouhé parůžky, které v listopadu shazuje a hned mu narůstají nové. Narozdíl od jelenů počty srnčí zvěře v minulosti stoupaly. Vyhovuje jim totiž volné prostranství, které vznikalo po kácení lesů. U

jelenů je tomu přesně naopak. Srnčí dnes můžeme spatřit po celé České republice i v Evropě, kde obývají nejen nížiny, ale i místa s poměrně vysokou nadmořskou výškou. Dříve se zdržovali na pasekách a v lesnatých porostech. V posledních desetiletích se však přispůsobili, zejména v zimě, i životu na otevřeném prostranství mimo lesní paseky. Živí se listy a větvičkami dřevin, různými trávami a bylinami a zemědělskými plodinami. V zimě jsou dokrmovány senem. Na pastvu vychází hlavně večer. Srnčí můžeme vidět buď jednotlivě, v páru, nebo rodinu. Tak je tomu spíše ve vyšších nadmořských výškách, kde je stále ještě poměrně dost lesů. V dnešní urbanizované a intenzivně obhospodařované krajině v nížinách můžeme vidět i větší stáda srnčí zvěře, která se přispůsobila životu ve volné krajině. Na tom, kde žijí závisí i velikost jejich teritorií. V lesním prostředí je to pouze několik málo hektarů, kdežto na polích může být toto území velké až 150 hektarů. Srnec při říji honí srnu po pravidelných trasách, takže často jsou vidět v obilí nebo na loukách vyběhané osmičky. V říji srnec reaguje na pískání srny. Srnčí říje probíhá v teplých červencových a srpnových dnech. Srna je březí asi 40 týdnů. Z toho několik týdnů probíhá takzvaná utajená březost, kdy se vajíčko nevyvíjí. V květnu až červnu vrhá jedno až tři srnčata. Rodí se s otevřenýma očima po dnou až třech týdnech je matka přestává kojit. Úplně se osamostatní po roce života. Pohlavně dospívají ve dvou letech. Nejzranitelnější je srnčí zvěř v období vrhu mláďat, což je v květnu až červnu. V této době i myslivci nechávají své pušky doma a chodí se dívat jak srny krmí své mladé. Nebezpečí hrozí mláďatům hlavně od kombajnů, které sečou obilí a trávu, ve které se mláďata schovávají. Druhým obdobím, kdy nejen srnčí ale i ostatní zvěř hodně strádá je zima. V tomto období odvádí nejen myslivci, ale i pouzí návštěvníci lesa záslužnou práci při jejich dokrmování. Zvyšování jejich počtu je mimo jiné i důsledek odchodu velkých šelem, které stav této zvěře regulovaly. Vysoký počet jedinců tohoto druhu má za následek poškození zejména mladých stromků, které okusují a strouhají z nich svými parůžky kůru. Značkují si tak své teritorium. Myslivec, který v letním období, těsně před říjí, zastřelí statného srnce, který je "králem" určitého území, udělá velkou chybu. O toto území jsou pak vedeny mezi samci boje a vítěz si pak své nové území samozřejmě musí označkovat. Jak jinak než strouháním kůry mladých stromků svými parůžky.

Dobromysl obecná - *Origanum vulgare*

Dobromysl obecná má také ještě dva latinské synonyma: *Origanum creticum* L. a *Origanum barcense* Simk. Radíme ho k vytrvalým rostlinám, které jsou vlnatě chlupaté, s dřevnatým výběžkatým oddenkem a dorůstají do výšky od dvaceti až do devadesáti centimetrů. Listy bývají řapíkaté, čepel je vejčitá až skoro úzce vejčitá, celokrajná nebo mělce vroubkovaná. Lodyhy jsou vystoupavé až vzpřímené, čtyřhranné, nahoře vstřícně větvené. Květy jsou obojaké nebo jen samičí, souměrné, kromě pestíku pětičetné se srostlými obaly, krátce stopkaté, vyrůstají z lysých a vejčitých listenů. Zvonkovitý kalich je pětizubý s 13 vyniklými žilkami. Koruna je růžová nebo růžovofialová, horní pysk je většinou dvoulaločnatý a přímý naopak dolní pysk je trojlaločnatý a sehnutý. Plodem jsou nejčastěji čtyři hladké, hnědé tvrdky. Dobromysl obecný kvete od července do září.

Dobromysl roste u nás volně v přírodě, miluje suché vápenité půdy a horské a podhorské stráně zalité sluncem. Typickým stanovištěm jsou tedy mýtiny, světlé křoviny, suché louky, ale můžeme ji také vidět i v zastíněných místech a druhotných stanovištích. Avšak v dnešní době si dobromysl lidé už pěstují i na zahrádkách. Celkově roste v mírném pásu Euroasie, na jih do Himaláje a na východ do střední Sibiře, oblast Středomoří. Dnes už roste i v Číně a v Severní Americe, kde byla zavlečena. V České republice se vyskytuje poměrně hojně v teplejších oblastech, maximálně byla nalezena v nadmořské výšce 750 m v Krkonoších.

Tato rostlina není nijak zvlášť ohrožená.

Sbírá se kvetoucí nať, avšak přítomnost plodů je nežádoucí. Nať dobromyslu se používá zejména jako koření (všichni známe pod názvem Oregano). Chuť je výrazná, typickým použitím je koření pizzy. Taktéž je součástí různých francouzských, italských a řeckých pokrmů. Dobromysl obecná je i známá univerzální léčivá bylina, působí silně protikřečově, podporuje trávení a při dlouhodobějším používání zlepšuje náladu a působí anti-depresivně. Dobromysl je také důležitá nektarodárná rostlina.

(zdroj: www.priroda.cz)

TEST

Správné odpovědi: 1b,2c,3a,4c,5b,6c,7b,8a,9b,10b

Pod záštitou Obecního úřadu a za přispění zdelovských občanů v nákladu 115 výtisků ,tento zpravodaj vydává Petr Nedvídek. Kontakt: tel.605706459, e-mail: zdelovskadrbna@seznam.cz, poštovní schránka č.p.18 Zdelov